

Preek ds. G. R Rinsma Zondag 25 juli 2010

Thema: Heer, leer ons bidden

schriftlezing: Lucas 11:1-13

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Zomaar een berichtje uit de krant: Leerlingen van het reformatorische Driestar College in Gouda mogen niet langer spontaan gezamenlijk bidden in schoollokalen. Gebedsgroepjes moeten -onder leiding staan van een docent en het gebed moet altijd vooraf worden gedaan door bijbelstudie. Dat staat in het jaarverslag, over 2009. De leerlingen baden voor hun medeleerlingen, de docenten en de school. Volgens de schoolleiding is bidden op zichzelf mooi, maar moet de manier waarop wel passen bij de uitgangpunten van de school en moet iedereen zich erbij thuis kunnen voelen. Als de gebedsuiting te evangelisch — lees: te vrolijk en optimistisch — is, stuit dat de orthodoxere leerlingen en hun ouders tegen de borst. Het initiatief had 'een grote aantrekkingskracht op de leerlingen', aldus het jaarverslag.

En een ander bericht: De voetballer Wesley Schneider liet een aantal weken geleden weten dat hij zich heeft laten dopen bij een kerk op het complex van Inter Milan en elke dag over de telefoon met zijn verloofde Yolande Cabau van Kasbergen een Onze Vader bidt.

Bidden is blijkbaar nog niet zo gemakkelijk. Of wel? Ik bedoel: om het te leren. Zeker in een tijd, waarin bidden niet meer vanzelfsprekend is. Hoe moet je bidden, wat moet je bidden? Wanneer en op welke plaats?

En daarnaast: wat mag je er van verwachten? Of platweg gezegd: helpt het, levert het wat op, heeft het resultaat? Wordt het überhaupt gehoord?

Een vriend van mij in Canada vertelde van zijn doodzieke vader: daags bij het afscheid verscheen hij boven aan de trap. "Ik heb de hele nacht gebeden." "En", vroeg de zoon? "Hij antwoordt niet."

Zijn daarom niet veel mensen gestopt met bidden? Teleurgesteld, verdrietig, kwaad, woedend afgehaakt, omdat er geen antwoord kwam. Omdat de hemel dicht bleef? Aan de andere kant: wie wel eens door de processie-gang in de kapel in 't Zand is gewandeld, zal daar ongetwijfeld al die tegeltjes hebben gezien. Uit dank voor evenzovele verhoorde gebeden. Moeten wij ons misschien ook tot Maria wenden, zodat zij bij haar zoon voorspraak voor ons kan doen? Ik denk eerder dat die tegeltjes een vertekend beeld geven, want ze vertellen niet hoeveel gebeden onverhoord zijn gebleven.

Wat dan?

He antwoord is: terug naar de bijbel. Naar de kroongetuigen, de evangeliën. Horen wat zij hebben geschreven. Over Jezus. Zijn antwoord op de vraag van de leerlingen. Nee, als we heel nauwkeurig lezen, blijkt het er maar één te zijn. Eén van de twaalf. Misschien verwoordt hij wat ook de anderen voelden en dachten. Wat de anderen misschien niet durfden vragen. Omdat het zo persoonlijk was. Tussen Jezus en zijn God. Dat ze het niet durfden vragen uit schroom voor al te grote intimiteit? Uit angst voor indiscretie.

Maar dan valt op: ook al is het er maar één, die z'n schroom overwint, hij vraagt het namens de hele groep, alle leerlingen: Heer, leer ons bidden. Eén iemand vraagt het voor alle anderen, zichzelf erbij. En dat verschil is cruciaal. Want hij vraagt niet: 'Heer, leer

mij bidden.’ Alleen voor zichzelf. Of ‘Heer, leer hen bidden’ Alleen voor de anderen. Nee, ‘Heer, leer ons bidden’ geldt hemzelf en de groep waartoe hij behoort. De leerlingen.

Het gaat deze leerling dus niet om het persoonlijk, individuele gebed van ieder afzonderlijk. Maar om het gezamenlijke gebed. Wat moet je bidden, als je samen bidt, met elkaar, als groep, als leerlingen met elkaar? Ieder voor zich, na elkaar? Een gebed zonder end? Zoals op die school in Gouda. Seriëel? Of parallel zoals Schneider en zijn verloofde over de telefoon?

Het is goed om in dit tijdperk van onbegrensd individualisme er op te wijzen, dat het om hier niet om een individueel, maar gezamenlijk gebed gaat. Niet mijn vader in de hemel, maar onze, niet geef mij mijn dagelijks brood, maar geef ons ons dagelijks brood; niet: vergeef mij mijn schulden, zoals ik mijn schuldenaars, maar vergeef ons onze schulden; niet: leid mij niet in verzoeking, maar leid óns niet in verzoeking. Enzovoort, enzovoort.

Op andere plekken heeft Jezus het over het persoonlijke, individuele gebed. Stelt hij tegenover het zelfingenomen gebed van de farizeeër het smeekgebed van de tollenaar¹, en waarschuwt hij zijn hoorders voor opzichtig bidden in het openbaar: wanneer jullie bidden, doe dan niet als de huichelaars die graag in de synagoge en op elke straathoek staan te bidden, zodat iedereen hen ziet. Ik verzeker jullie: zij hebben hun loon al ontvangen. Maar als jullie bidden, trek je dan in je huis terug, sluit de deur en bid tot je Vader, die in het verborgene is. En jullie Vader, die in het verborgene ziet, zal je ervoor belonen. En dan moet je niet eindeloos voortprevelen zoals de heidenen, die denken dat ze door hun overvloed aan woorden verhoord zullen worden. Doe hen niet na! Jullie Vader weet immers wat jullie nodig hebben, nog vóór jullie het hem vragen.²

Maar om het persoonlijke, intieme gebed gaat het hier niet om. Hier gaat het om het gezamenlijke gebed, het bidden met elkaar. Waar twee of drie in Jezus naam verenigd zijn. Daar, zegt Jezus, moeten jullie zó bidden.

Ik ga nu niet verder op de inhoud van het gebed in, ik hoop in een groothuisbezoek later waarover verder te kunnen praten; laat ik dit zeggen: als er verschillen in dit gebed zijn - zoals een meisje mij laatst vroeg hoe het kwam dat in de katholieke kerk dit gebed anders is dan in onze - dan komt dat omdat het allemaal vertalingen zijn van het origineel, dat ons in het grieks is overgeleverd. We bidden het ieder in onze eigen vertaling, Engels, Duits, Frans, Swahili, fries, Oezbeeks. Ik noem maar wat. Maar de inhoud is overal dezelfde: niet onze eigen, maar Gods wensen, niet onze bedoelingen, maar Zijn bedoelingen, niet onze plannen, maar Zijn plannen komen voorop te staan. Niet onze, maar Zijn naam worde geheiligd, niet ons, maar Zijn koninkrijk kome, niet onze wil, maar Zijn wil geschiedde.

En als wij zo ons aansluiten bij het grote gebed in de hemel, dan volgt heel bescheiden ons gebed om ons in leven te houden, ons voor gevaren en misleidingen te bewaren en ons onze fouten en misstappen niet aan te rekenen.

¹ **Lucas 18:10-14** ¹Twee mensen gingen op naar de tempel om te bidden; de één was een Farizeeër, de ander een tollenaar. ¹¹ De Farizeeër stond en bad dit bij zichzelf: O God, ik dank U, dat ik niet zó ben als de andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, echtbrekers, of ook als deze tollenaar; ¹² ik vast tweemaal per week, ik geef tienden van al mijn inkomsten. ¹³ De tollenaar stond van verre en wilde zelfs zijn ogen niet opheffen naar de hemel, maar hij sloeg zich op de borst en zeide: O God, wees mij, zondaar, genadig! ¹⁴ Ik zeg u: Deze keerde, in tegenstelling met de ander, gerechtvaardigd naar huis terug. Want een ieder, die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, doch wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.

² **Matteüs 6:5-7**

Maar als we zo met elkaar bidden – en het maakt niet uit waar en met wie, - zo belooft Jezus met de grootst mogelijke zekerheid - dan zal God ons dat geven wat we nodig hebben. Dat is natuurlijk heel snel gezegd, waarbij je kunt afvragen: wat hebben we dan nodig? En hoe weet God dat? Waarop Jezus antwoordt met een vergelijking: zoals geen vader zijn zoon, als die hem vraagt om een vis, een slang zal geven, of als hij om een ei, hem een schorpioen zal geven, zo God zeker niet. En waarom juist geen slang en geen schorpioen? Omdat dat bij uitstek onreine dieren zijn ³ Met andere woorden: als een zoon zijn vader om reine, koosjere zaken vraagt, zal geen vader hem willen bezoeden met onreine, niet koosjere dingen. En zo, gaat Jezus door, zal God, als een Vader die boven alle aardse vaders uitgaat, ons geen onheilige, maar juist heilige geest ⁴ geven. Niet de. Maar gewoon: heilige geest, die ons denken en wensen zuivert en ons rechtstreeks verbindt met God in de hemel. Amen.

³ Slang en schorpioen (vgl. Lukas 10,19) zijn het tegendeel van kosjer voedsel.

⁴ 'Heilige Geest', vgl. psalm 51:13, verwerp mij niet van uw aangezicht, en neem uw heilige Geest niet van mij; psalm 143:10. Leer mij uw wil te doen, want Gij zijt mijn God, uw goede Geest geleide mij in een effen land.

De kwalificatie 'heilig' dient ditmaal vooral ter onderscheiding van on-heilige geest, onrein en demonisch, zie het volgende vers 14